

TOIMINTASUUNNITELMA 2023

KULTTUURIPALVELUT

Pia-Maria Ahonen, kansalaisopiston rehtori

TOIMINTAA OHJAAVAT TAVOITTEET

Kulttuuripalvelut järjestää eri ikäryhmät huomioon ottaen **monipuolisia ja helposti lähestyttäviä kulttuuritapahtumia** ja luentoja kuntalaisille. Tavoitteena on käydä **avointa keskustelua** kuntalaisten kanssa kulttuurin tarpeista ja mahdollisuuksista, ylläpitää ja luoda uusia yhteistyökontakteja sekä ammentaa **voimaa paikallisuudesta**. Kulttuuripalveluiden tavoite on myös osaltaan **kannustaa kuntalaisia osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen**. Saatuun **palautteeseen reagoimalla** kulttuuritarjontaa muokataan mahdollisuuksien mukaan kuntalaisten toiveisiin ja tarpeisiin vastaavaksi.

Kulttuuripalveluiden suunnittelua ja palveluiden toteuttamista ohjaa **laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019)**. *Lain tavoitteena on tukea ihmisten mahdollisuuksia luovaan ilmaisuun ja toimintaan sekä kulttuurin ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen, edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen, vahvistaa väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja luoda edellytyksiä elinvoiman kehittymiselle.*

Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma sisältää suosituksia, jotka antavat näkökulmia ja työkaluja kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen taiteen ja kulttuurin keinoin.

Oriveden kaupunkistrategia jakaantuu kolmeen kokonaisuuteen: vahvistamme elinvoimaamme, edistämme asukkaiden hyvinvointia ja johdamme innovatiivisesti ja kestävästi. **Oriveden kaupungin elinvoimaohjelmassa** kulttuuri nähdään osana hyvän elämän tavoitekokonaisuutta. Tavoitteena on mahdollistaa paljon kulttuuritarjontaa ja tarjota ympäri vuoden hyvät harrastusmahdollisuudet. Lisäksi tavoitteena on olla mukana kylien elävöittämisessä sekä yhteisöllisyyden edistämisessä.

KULTTUURIPALVELUIDEN TAVOITTEET

Vahvistaa elinvoimaa

- Tarjoamalla ja mahdollistamalla kiinnostavia ja innostavia tapahtumia ja tilaisuuksia kuntalaisille ja matkailijoille yhdessä muiden toimijoiden kanssa.
- Teemme Orivettä tunnetuksi ja osallistumme innostavasti kaupunkimarkkinointiin yhdessä muiden kaupungin yksiköiden kanssa.
  - Edistämme osaltamme sarjakuva- ja villasukkapääkaupunki-teemojen hyödyntämistä.
- Edistämme paikallisten kulttuuri- ja matkailutoimijoiden verkoston toimintaa.
- Teemme seudullista yhteistyötä muiden kuntien kanssa ja etsimme ratkaisuja ja mahdollisuuksia kulttuurin elävöittämiseksi ja uusien toimintatapojen löytämiseksi sekä kulttuurin alan ammattilaisen työllistämiseksi.

Edistämme asukkaiden hyvinvointia

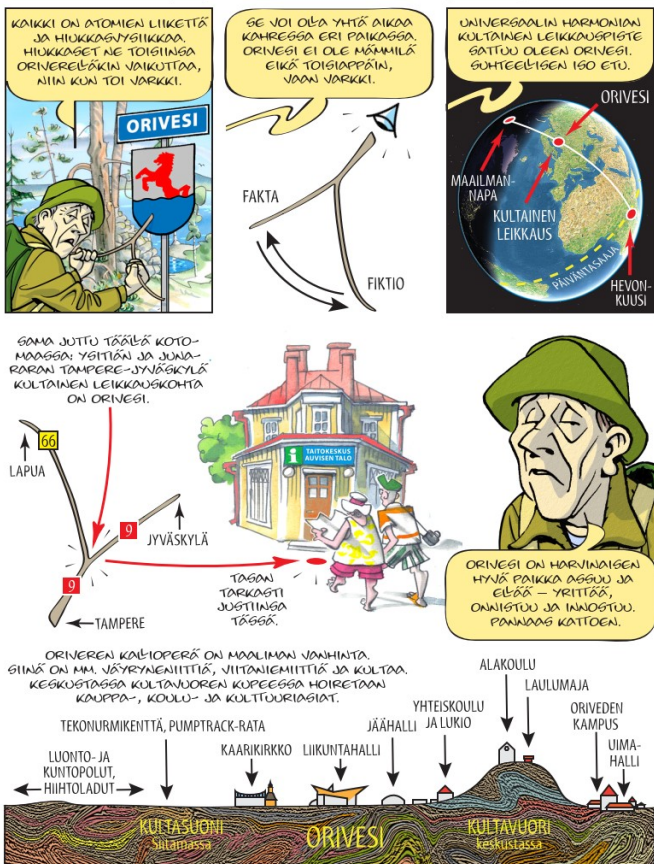
- Vahvistamalla kuntalaisten osallisuutta: kulttuurihyvinvoinnin kumppanuuspöytä, Yhdistysrehvit ja Seurafoorumi sekä muut yhteistyötä edistävät verkostotapaamiset. Toimintamallit pyritään juurruttamaan osaksi vuotuista toimintaa, samalla aktiivisesti arvioiden niiden kehittämistarpeita.
- Kehittämällä ja käynnistämällä kulttuuriluotsitoimintaa.
- Tarjoamalla matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa eri kohderyhmille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa: kulttuurikasvatus, varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, erityistä tukea tarvitsevat, ikäihmisten palvelut.
- Tuottamalla kulttuuripalveluita myös kylille.
- Lisäämme asuinympäristön viihtyvyyttä olemalla mukana toteuttamassa julkisen taiteen prosenttiperiaatetta kaupungin rakennus- ja investointihankkeissa.

Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi

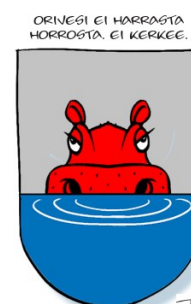
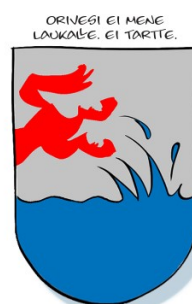
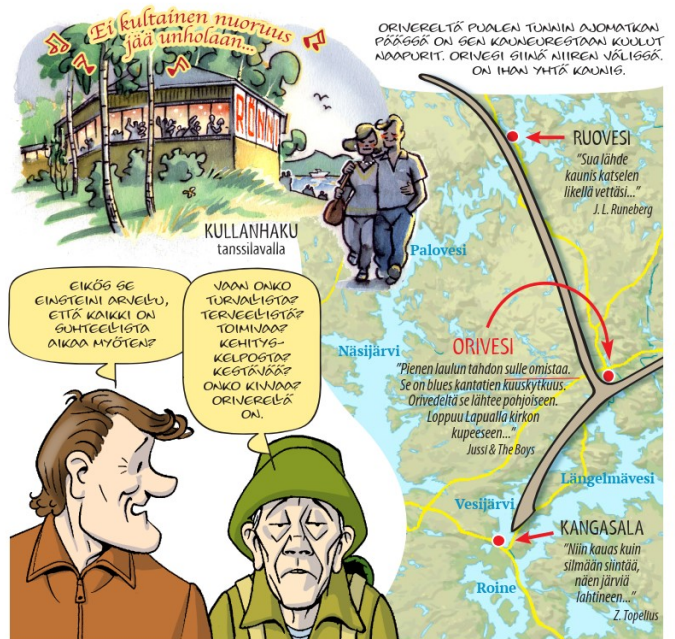
- Huolehdimme henkilöstön hyvinvoinnista ja osaamisen kehittämisestä.
- Olemme aktiivisina toimijoina edistämässä palvelukeskuksien ja yksiköiden välistä yhteistyötä ja tiedotamme aktiivisesti toiminnastamme.
- Olemme mukana kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävissä toimenpiteissä, kuten kulttuurinen vapaaehtoistoiminta, kulttuurihyvinvoinnin edistäminen sekä laadukkaiden kulttuuripalveluiden tuottaminen.
- Aloitamme kulttuuristrategisen työn osana seudullista hanketta.

INNOSTAVA ORIVESI

ORIVESI, UNIVERSAALIN HARMONIAN LEIKKAUSPISTE
Varpu-Viljamin mukaan

Vilhelm Varpuunen
KAIVONKATSOJA
KANSANTIEIÄJÄ
MÄMMLÄN KYLÄVALTAS

OSALLISUUDEN EDISTÄMINEN

Kumppanuuspöytä -toimintamalli vakiinnutetaan osaksi kaupungin osallisuutta edistäviä kehittämiskanavia. Huomiota kiinnitetään toimintamallin käytäntöjen arviointiin sekä tarvittaviin kehittäviin toimenpiteisiin. Kulttuurihyvinvointi tarkoittaa taiteen ja kulttuurin hyödyntämistä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Kumppanuuspöytään ovat tervetulleita kaikki aiheesta kiinnostuneet kuntalaiset ja paikallisyhteisöjen edustajat. Kulttuurihyvinvoinnin kumppanuuspöydässä pohditaan erilaisia tapoja lisätä kulttuurin saavutettavuutta ja ihmisten löytämistä kulttuurin pariin.

Yhdistysrehvit ja Seurafoorumi kokoaa yhteen yhdistys- ja seuratoimijat kaksi kertaa vuodessa. Tavoitteena on jakaa tietoa, suunnitella yhdessä ja pohtia yhteistyön mahdollisuuksia. Koollekutsujana toimii kansalaisopiston rehtori. Yhdistysrehvit ja Seurafoorumi on kirjattu osaksi kansalaisopiston toimintaa ja se toteutetaan yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa.

Kulttuuri- ja matkailutoimijoiden verkosto kokoaa paikalliset toimijat yhteisen pöydän äärelle. Tavoitteena on tehdä yhteistä suunnittelua ja kehittämistyötä sekä järjestää tarpeiden mukaista koulutusta.

KOHDERYHMÄT

- Lapset ja nuoret (varhaiskasvatus, perusopetuksen oppilaat, nuoret)
- Aikuiset (työikäiset)
- Ikääntyvät ja ikäihmiset (ikäihmisten palveluyksiköt)
- Erityisryhmät (erityistä tukevat tarvitsevat henkilöt)

SUUNNITELLUT TAPAHTUMAT

Monipuoliset kulttuuripalvelut ja kuntalaisten elämänlaatuun ja hyvinvointiin panostaminen ovat tärkeä osa kunnan vetovoimaa. Tapahtumia suunnitellaan niin, että ne herättävät kiinnostusta niin paikallisesti, kuin laajemmaltikin. Tapahtumatuotannon vastuuta pyritään siirtämään kaupungin ulkopuolisille toimijoille mahdollisuuksien mukaan. Tällöin on mahdollista turvata kulttuuripalvelut kaupungin sisäisen ja sidosryhmäyhteistyön kautta suoraan kohdistetuille kohderyhmille, kuten ikäihmiset, erityistä tukea tarvitsevat sekä varhaiskasvatuksen ja peruskoulun piirissä olevat.

- Lasten Pirkkaset –lasten kulttuurikuukausi helmikuussa, kohderymänä varhaiskasvatuksen lapset ja 1.-6. luokkien oppilaat, mukana yhteistyökumppaneita.
- Hämeen Kevätsoitto 16.4. > yhteistyössä Hämeen Kansanmusiikkiyhdistys ry:n ja Kulttuuriosuuskunta Pro Oriveden kanssa.
- Kansallinen veteraanipäivä 27.4. järjestetään yhteistyössä koulujen kanssa, vuonna 2023 juhla toteutetaan Kultavuoren koululla.
- 23.5. Sellokonsertti: koululaiskonsertit yhteiskoululle, yleisölle avoin iltakonsertti Suojalla.
- 10.-11.6. Oriveden Vanhat talot ja pihat –tapahtuma toteutetaan yhteistyössä sidosryhmien ja paikallisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on mm. kulttuuriperinnön vaaliminen, matkailun ja osallisuuden edistäminen.
- Vanhusten viikko lokakuussa
- Joulunavaus vk 46.
- Itsenäisyyspäivän juhla 6.12.

- Lisäksi muuta ohjelmaa ja yksittäisiä tilaisuuksia (määrärahojen salliessa), jonka sisällöt ja ajankohdat täsmentyvät vuoden mittaan. Tavoitteena hyödyntää Pirkanmaan Kulttuuripankin tarjontaa. Kansalaisopiston monet kurssit tuottavat laajan kattauksen mm. teatteri- ja musiikkiesityksiä täydentäen kulttuuritarjontaa paikkakunnalla.

Tarvittaessa kulttuuripalveluiden edustaja osallistuu tilaisuuksiin ja foorumeihin, joissa käydään keskustelua kulttuurista ja sen tarpeista.

HANKKEET JA PROJEKTIT

Hankkeiden ja projektien avulla on tarkoitus löytää keinoja vastata kaupungin strategiaan tavoitteisiin.

- **Operaatio Pirkanmaa -kulttuuripääkaupunkihaun jatkohankkeen** tavoitteena on seudullisen yhteistyön tiivistäminen ja uusien toimintatapojen kehittäminen sekä hyvien käytäntöjen jakaminen. Kunnille tarjotaan vuoden aikana erilaisia ohjelmia ja tapahtumia. Samassa yhteydessä on tarkoitus hyödyntää Pirkanmaan Kulttuuripankin tarjontaa. Vuodelle 2023 kunnille on tarjottu niiden tarpeisiin suunnattuja kehittämistyöpaketteja. Orivesi osallistuu kahteen työpakettiin:
  - Kulttuuri strategisena osana kuntien kehittämistä, jossa mukana ovat kansalaisopiston rehtori sekä tiedottaja.
  - Kulttuurimatkailun mahdollisuudet -pakettiin, johon osallistuvat kansalaisopiston rehtori, yrityskoordinaattori sekä yhteistyökumppanina paikallisena kulttuurin toimijana Kulttuuriosuuskunta Pro Oriveden edustaja.
- **Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla (KUPPI) -hankkeen** tavoitteena on kehittää kulttuurihyvinvoinnin palvelutarjotin kuntalaisten ja palveluohjausta tekevien ammattilaisten käyttöön sekä laaditaan kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma sairaalapalveluihin. Lisäksi tehdään suunnitelma Kaikukortin käyttöönottamiseksi Tampereen lisäksi muissa Pirkanmaan kunnissa. Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla (KUPPI) - projektissa kehitetään ratkaisuja siihen, miten kulttuurihyvinvoinnin palvelut saataisiin entistä tasapuolisemmin kuntalaisten käyttöön, ja väestön hyvinvointia saataisiin siten edistettyä taiteen ja kulttuurin keinoin. Projektin myötä kunnissa on käynnistetty pilotoiteja, joissa kehitetään kulttuurihyvinvoinnin palveluohjauskäytäntöjä. Orivedellä toteutuvat opintosetelipilotointi ja kulttuuriluotsitoiminnan käynnistämiseen tähtäävät toimenpiteet. Hanke päättyy lokakuussa 2023.
- **Kulttuuri ja taide virtaa –hanke**, Opetus- ja kulttuuriministeriön tukema hanke vuosille 2021-2022 on saanut jatkoaikaa keväälle 2023. Avustus kohdistuu Pirkanmaan kulttuuritoiminnan alueellisen kehittämistehtävään. Hankkeen vetovastuussa on Tampereen kaupunki (Kulttuuripalvelut) ja mukana on 14 Pirkanmaan kuntaa. Hankkeen vaikutukset hyödyntävät laajasti koko Pirkanmaan aluetta. Hankkeen tuottama merkittävä kokonaisuus on Pirkanmaan Kulttuuripankki. Se on verkkoalusta, jonka avulla saatetaan yhteen taiteen ja kulttuurin tekijät, tuottajat ja tilaajat. Tämän toimenpiteen kautta on mahdollista edistää kulttuurialan osaajien työllistymistä ja samalla mahdollista lukuisille tilaajille mahdollisuudet tavoittaa osaavia ja ammattimaisia tekijöitä ympäri Pirkanmaata.
- **Seutumuseotoimintaan osallistuminen** on tärkeä osa yhteistyön tiivistämistä paikallisesti ja seudullisesti yhteistyössä muiden kuntien ja Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa. Tavoitteena on paikallisten museoiden toiminnan tukeminen asiantuntijuuden jakamisella ja

museotoimijoiden kouluttamisella. Tavoitteena kulttuuriperinnön vaaliminen ja kokoelmatyön ajan tasalle saattaminen sekä erilaisten uusien toimintamallien hyödyntäminen museotyössä. Vuonna 2023 seutumuseotutkijan työpanosta suunnataan Oriveden Sotaveteraanit ry:n rakennuttaman perinнемuseon kokoelmien luettelointiin ja näyttelyn rakentamiseen sekä Aimo Tukiaisen Purnun säätiön taidekokoelmien luettelointiin.

- **Yhteistyösopimukset** merkittävien paikallisten kulttuurin toimijoiden kanssa edistävät yhteistyötä sekä kulttuuripalveluiden vaikuttavuutta ja jatkuvuutta paikkakunnalla.

AVUSTUKSET

- Taiteilijan apuraha/t
- Toimintakorvaukset
- Kulttuuripalkinto
- Harkinnanvaraiset avustukset

MUKANA

- Kaupungin markkinointiryhmä
- Julkisen taiteen työryhmä, koollekutsuja
- Hyvinvointityöryhmä
- Kulttuurihyvinvointiryhmä/kumppanuuspöytä, pj
- Kulttuuri- ja matkailutoimijoiden verkosto, koollekutsuja yhdessä yrityskoordinaattorin kanssa
- Oriveden sotaveteraaniperinnetoimikunnan jäsen
- Lasten Pirkkaset -työryhmä
- Taitokeskus Orivesi, toimikunta
- Pirkanmaan kulttuurityöntekijät
- Seutumuseotyöryhmä
- Operaatio Pirkanmaa –hanke, Oriveden yhteyshenkilö
- Kulttuuri- ja taide virtaa –hanke, projektiryhmän jäsen
- Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaus Pirkanmaalla (KUPPI) -hanke, neuvottelukunnan jäsen

Kansalaisopiston rehtori on mukana laatimassa ohjeita, joissa määritellään sotaveteraaneihin liittyvän perinnetoiminnan ja juhlallisuuksien järjestämisvastuut jatkossa. Oriveden Sotaveteraanit ry ei vastaa enää vuonna 2023 edellä mainituista tehtävistä. Järjestämisvastuuta jakavat jatkossa Oriveden kaupunki, Oriveden seurakunta, Oriveden Reserviläiset sekä Oriveden Reservinupseerit.

MUUT TYÖTÄ TUKEVAT TAVOITTEET

- Yhteistyön ylläpitäminen aktiivisesti paikallisten yhdistysten ja toimijoiden kanssa, yhteistyön syventäminen elämänlaatu palveluiden sisällä sekä muiden toimialojen kanssa.
- Yhteistyön ja uusien toimintamallien kartoittaminen hyvinvointialueen edustajien kanssa.
- Yhteistyö kasvat- ja opetuspalveluiden kanssa Kulttuurikipinän toteuttamiseksi.
- Aktiivinen tiedottaminen sosiaalisessa mediassa ja muissa kanavissa.
- Yhteistyö Juupajoen kunnan kulttuuripalveluiden kanssa, kuten yhteiset retket (teatterit, taidenäyttelyt jne.).
- Riskienhallinnan ja sähkökatkoihin varautumisen suunnitelmien ajan tasainen ylläpito.